

da javnosti preda osam štampanih karata s pet obrađenih tema, što je kartografirano prema pokusnim upitnicama s potrebnim komentarom. Paralelno sa spomenutom naučnom obradbom tekla je u toku 1962/1963. postava, izradba, konzultacije, prijevodi, korekture daljnjeg dijela upitnica. Na kraju 1963. završeno je štampanje I sveska definitivnih upitnica latinicom, ćirilicom, na slovenskom i makedonskom jeziku. Daljnja četiri sveska upitnica obuhvaćat će 192 teme, tj. oko 3000 osnovnih pitanja. Tim bi bile istodobno završene predradnje za drugu fazu rada, koja obuhvaća definitivno skupljanje građe za konačno ostvarenje ovoga našeg atlasa. Spomenute brojke pokazuju širinu i opseg tog istraživačkog rada, koji će nam za kojih pet godina moći pružiti naš Etnološki atlas. Najteži dio bar u stanovitom smislu — predradnje i pokusna faza — dobro je završen, te vjerujemo da će Etnološki atlas Jugoslavije korisno pripomoći daljnjoj afirmaciji naše struke.

Nakon radnog zasjedanja i svršenog savjetovanja o izloženim problemima, sekcija SR Crne Gore organizirala je za članove instruktivne ekskurzije na Cetinje i okolicu, te pojedina mjesta Crnogorskoga primorja. Na skupštini društva izabran je novi odbor s predsjednikom prof. M. Gavazzijem koji je ujedno i glavni urednik časopisa Etnološki pregled.

P. Gabrić

PETI MEĐUNARODNI SLAVISTIČKI KONGRES (Sofija, 17—23. IX 1963)

Kongres u Sofiji, ta smotra ukupnoga stanja slavističkih nauka u svijetu za proteklih pet godina, bio je događaj značajan, i po broju sudionika (oko 1500), i po opsežnim višegodišnjim pripremama, i po broju naučnih radova napisanih za tu prigodu, i po činjenici da se tih sunčanih septembarskih dana u gostoljubivoj Sofiji okupila, uz brojne slaviste iz cijeloga svijeta, i većina današnjih svjetskih korifeja znanosti o slavenskim jezicima i književnostima. Bio je značajan i po svome jubilarnom karakteru — proslavi 1100-godišnjice Ćirila i Metoda.

Kongres je radio u nekoliko sekcija i podsekcija. Osnovne sekcije obuhvaćale su lingvistiku, nauku o književnosti, književno-lingvističke probleme, narodnu književnost i povijesno-filološke probleme (u njihovu okviru i pitanja slavenske etnogeneze te slavenske etnografije). Uz to je djelovalo i nekoliko posebnih komisija (za lingvistički i staroslavenski atlas, za povijest slavistike, tekstologiju, terminologiju, onomastiku, poetiku i stilistiku i dr.).

Naš će se prikaz ograničiti na pitanja narodne književnosti, o čemu se raspravljalo prvenstveno u sekciji koja joj je bila posebno posvećena a manjim dijelom i u nekim drugim sekcijama (npr. u književno-lingvističkoj). U sekciju za narodnu književnost bilo je, prema štampanom programu, uključeno 40 referata i saopćenja, od toga 13 iz Jugoslavije (na samom kongresu došlo je do nekih manjih izmjena).

Kao dominantna tema sekcije izrazila se problematika poređenog proučavanja slavenske epske poezije. O tome je govorio kolektivni referat ukrajinskih istraživača (M. Ryl'skij i drugi), koji se osvrnuo na ukrajinske dume i junačku epiku slavenskih naroda, zatim referati V. K. Sokolove (o zakonitostima razvitka slavenskih historijskih narodnih pjesama razdoblja feudalizma i kapitalizma), C. Romanske (pjesme o Kraljeviću Marku u južnih Slavena), A. Schmausa (o bugarskim hajdučkim pjesmama — s opširnim osvrtom i na naše pjesme), P. V. Lintura (o zapadnokarpatkim narodnim baladama i njihovim zapadnoslavenskim vezama) i drugi. Problematiku komparativnog pristupa prozi razmatrao je referat M. Bošković-Stulli (regionalna, nacionalna i internacionalna obilježja narodnih pripovijedaka); ostali referati o pripovijetkama raspravljali su o slijedećim pitanjima: o problemu sistematizacije poljskih priča (J. Krzyżanowski), o ruskim socijalno-utopističkim legendama (K. V. Čistov), o današnjem stanju bugarskih pripovijedaka (R. Angelova). O suvremenom stanju epske poezije bugarske i naše govorili su S. Stojkova i T. Čubelić. Referat M. Brauna o srpskohrvatskim narodnim baladama bavio se značajnim pitanjem definicije te vrste. Znatian broj referata govorio je o problemu partizanskoga i revolucionarnog folklora (V. E. Gusev, D. Nedeljković, M. Radovanović — D. Antonijević, V. Smolej, K. Penušliski, N. Martinović, W. Pomianowska i dr.).

Problemi forme u svojim pojedinačnim aspektima bili su predmetom raspravljanja u referatima Ch. Hyarta (usporedba tehnike jugoslavenskih pjesama i »chan-

sons de gestes»), W. E. Harkinsa (metrička funkcija formula u hrvatskosrpskoj i ruskoj epici), K. H. Polloka (upotreba metafora u balkanskoj slavenskoj narodnoj lirici). Toj se tematici približuju i neki referati održani u književno-lingvističkoj sekciji: P. G. Bogatyrëva (o funkciji dodatnih vokala u narodnoj pjesmi), K. Horáleka (o odnosu folklornoga i književnog stiha), K. Taranovskog (o odnosu ritma i smisla) i dr. O odnosu pisane umjetničke književnosti i folklora govorio je R. Triomphe (tema proljeća u narodnim običajima i u djelima ruskih pjesnika — strukturalna analiza). N. I. Kravcov referirao je o ulozi narodne epike u razvitku srpske književnosti. V. Latković govorio je o Njegoševu »Lijeku jarosti turske«, V. Nedić o Vukovoj pjevačici Živani, H. Vakarelski o demokratskim načelima južnoslavenske epike, O. Mladenović o kolu kao osnovnom obliku južnoslavenskog plesa. U tekstološkoj komisiji održao je K. V. Čistov referat o suvremenim problemima tekstologije ruskoga folklora.

Veliki broj i raznolika tematika referata ne dopuštaju da ovdje ulazimo u njihovu pojedinačnu analizu. Bilo je dakako, uz značajne priloge, i takvih koji nisu pošli dalje od deskripcije i sumarnog pregleda građe. Diskusija je istakla neka važna i zanimljiva pitanja (o mogućnostima definiranja balade, o načinu komparativnog pristupa slavenskoj epskoj poeziji i potrebi specifičnih distinkcija, npr. među historijskim pjesmama, dumama i hajdučkim pjesmama itd.), no vrijeme i obilje referata nisu, na žalost, omogućili da se ta i druga pitanja iscrpnije rasprave. Na tekstološkoj komisiji, u užem krugu, bez žurbe, razvio se vrlo sadržajan razgovor uz referat K. V. Čistova. Na kongresu je, na inicijativu sekcije za folklor, osnovana stalna komisija za folklor u okviru međunarodne slavističke organizacije.

Svi su referati bili unaprijed štampani u različitim edicijama pojedinih zemalja, pretežnim dijelom u prigodnim zbornicima posvećenim tom kongresu. Učesnici kongresa uspjeli su, na žalost, tek djelomice dobiti tekstove referata; osim toga, broj objavljenih studija posvećenih slavističkom kongresu mnogo je veći od pročitanih referata. Zbog svega toga pozdravilo bi se istinskom dobrodošlicom jedno izdanje koje bi sadržavalo bibliografski pregled svih zbornikâ i pojedinačnih rasprava posvećenih Petom međunarodnom slavističkom kongresu.

M. Bošković-Stulli

SASTANAK KOMISIJE ZA NARODNE PREDAJE
INTERNACIONALNOG DRUŠTVA ZA STUDIJ NARODNIH PRIPOVIJEDA
(Budimpešta, 14—16. X 1963)

Na osnivačkom sastanku Društva (Antwerpen 1962; vidi prikaz: Narodno stvaralaštvo — Folklor, 1962, sv. 3—4) bio je u središte pažnje postavljen problem katalogizacije narodnih predaja (»Sagen«), o čemu se tom zgodom raspravljalo pretežno sa širih načelnih pozicija (referati i posve sažeta diskusija publicirani su u knjizi: Tagung der »International Society for Folk-Narrative Research« in Antwerp. Antwerpen 1963). Već godinu dana poslije te konferencije održan je u Budimpešti sastanak posebne komisije za narodne predaje. Zadatak toga novog sastanka bio je da se na temelju dosadašnjih rezultata utvrde glavni principi na kojima bi se osnivao međunarodni katalog narodnih predaja kao i pojedini nacionalni i regionalni katalozi. Pripremljeno je u tu svrhu nekoliko referata koji su dijelom govorili o teoretskim problemima klasifikacije i katalogizacije a dijelom izvješćivali o praktičkim rezultatima na tom području.

Učesnici su dobili umnožene tekstove referata, kao i sažete preglede različitih sistema katalogiziranja u institutima pojedinih zemalja, usporedne tabele itd., tako da se većina referata mogla bez većih smetnji izlagati posve kratko, pa dijelom i izostaviti a da ipak budu prisutni i pridonesu svoj konstruktivni udio diskusiji — kojoj je dano najviše pažnje i vremena.

Kao domaćin, otvorio je sastanak istaknuti mađarski folklorist i društvenopolitički radnik prof. Gyula Ortutay, a poslije njega govorio je osnivač i predsjednik Društva prof. Kurt Ranke (Göttingen). Referirali su C. H. Tillhagen (Stockholm) o definiciji narodne predaje, uz prijedlog sistema evropskoga kataloga; L. Simon-suuri (Helsinki) o sistematizaciji finskih predaja; K. C. Peeters (Antwerpen) o problemima kartografiranja u vezi s narodnim predajama; G. Burde-Schneidewind